

Kristian Tvillings prædiken 5. søndag efter påske

Taler

Kristian Tvilling
Sognepræst

Dato

14. maj 2023

Sted

Virum Kirke

Omstændigheder

Prædikenen er optaget d. 19. april 2023, men sendt i programmet *Gudstjenesten* på DR1 d. 14. maj 2023 svarende til 5. søndag efter påske.

Prædikentekst

Johannesevangeliet kapitel 16, vers 23b-28

Salmer

Nu rinder solen op
Herre Jesus, vi er her
Vi rækker vore hænder frem

- 1 En af de julegaver, jeg husker tydeligst, var, da jeg som barn fik Ole Lund Kirkegaards børnebog Gummitarzan. Den handler som bekendt om en splejset dreng ved navn Ivan Olsen, der altid får buksevand i skolen – og skæld ud derhjemme, fordi han ikke kan tæve dem, der giver ham buksevand. En dag
- 5 møder han en heks, der lover ham, at han kan få et ønske opfyldt, og efter at have sovet på det, ønsker han sig, at han kan få alle sine ønsker opfyldt – og selvom heksen fortæller ham, at hun kun kan opfylde så stort et ønske én dag, holder han fast ved sin beslutning og oplever en dag, hvor han kan alt det, han normalt er så dårlig til.

10

Jeg tror, jeg læste bogen 20-30 gange, og i en lang periode gik jeg og fantaserede om, hvad jeg ville ønske, hvis jeg som Ivan Olsen kunne få alle mine ønsker opfyldt én dag.

- 15 Gummitarzan var en bog, der kunne sætte fantasien i gang. Men så prøv at forestille jer, hvis jeg havde læst dagens evangelietekst i stedet! Den er måske ikke helt lige så fængende skrevet som Gummitarzan – men til gengæld gælder løftet om, at man kan få alt, hvad man beder om, ikke bare én dag, men hver dag!
- 20 ”Beder I Faderen om noget i mit navn, skal han give jer det”. Det er da et løfte, der vil noget!

Og det er også min største anke mod teksten – og grunden til, at det er en af de

tekster, jeg ville give min højre arm for ikke at skulle prædike over.

25

For det første er det noget vrøvl, der strider direkte imod enhver erfaring, for det andet reducerer det bøn til en form for ønskeautomat – og det er ikke bønnens funktion. Bøn er ikke en magisk trylleformular.

30 At udsagnet ikke passer, siger næsten sig selv. Man vinder jo ikke automatisk 10 millioner i lotto, bare fordi man tager det med i sin aftenbøn, og selvom millioner af mennesker verden over beder for fred på jorden, standser det næppe personer som Putin.

35 Endnu værre er det, når vi selv eller nogle af vores kære bliver ramt af alvorlig sygdom, og vi beder om, at de eller vi må blive helbredt. For hvad så, hvis det ikke sker?

40 Er det så, fordi vi bad forkert? Eller fordi vi ikke er troende nok, eller at vi ikke tror på den rigtige måde? Så skal vi pludselig også til at bære det oven i smerten og sorgen over sygdommen.

Man kender mekanismen fra visse sekteriske menigheder, der ved forbønsgudstjenester garanterer folk, at de kan blive helbredt for hvad som helst, hvis bare de tager imod Jesus. Hvis man går ind i det og virkelig tror på
45 det, må det være et ufattelig hårdt slag, når det ikke lykkes. Så er jeg ikke længere bare syg, jeg er også forkert – måske endda forkastet af Gud, siden han ikke hører min bøn.

50 Det kan godt være, at den slags løfter sælger godt – ikke mindst til mennesker, der virkelig har behov for hjælp – men de er decideret ubarmhjertige. Det er selvfølgelig dejligt, i det omfang det rent faktisk lykkes – men i alle de andre tilfælde lægges der bare skam oven i lidelsen.

55 Hvis man betragter bøn som aflevering af en ønskeliste, som forventes opfyldt, kan man hurtigt blive slemt skuffet.

Men hvorfor så overhovedet bede? Kunne vi ikke lige så godt lade være, hvis vi alligevel ikke får, hvad vi beder om?

60

Jo, det kan vi selvfølgelig godt – men så kommer vores tilværelse til at mangle en

dimension. For hvis man sætter lighedstegn mellem bøn og opfyldelse af ønsker, har man sagt alt for lidt om bøn.

65

Bøn er mange ting: Det er opmærksomhed og besindelse på tilværelsen, det er tillid, og det er samtale. Og bønnerne kan udspringe af alt, lige fra den dybeste nød over en mild irritation til en glæde, der bobler over og ikke kan holdes inde.

70 Bøn er at erkende vores begrænsning – at sætte ord på, at alt det største og vigtigste i livet ligger uden for vores formåen.

Vi er så dygtige, og vi kan så meget. Vi kan spalte atomer, konstruere supercomputere og rejse til fremmede planeter. Vi kan kæmpe os igennem lange
75 uddannelser, gøre karriere og spare op til pensionen.

Men vi kan ikke bestemme os for aldrig at blive syge, eller for, at vi aldrig bliver forladt eller mister de mennesker, vi elsker. Vi kan heller ikke beslutte os for at blive elsket eller at opleve stor lykke. Og alligevel sker det.

80

Og hvor går vi så hen med alt det, vi ikke har magt over, og som vi ikke ved, hvad vi skal stille op med? Hvor går vi hen med vores klage, når vi er opfyldt af sorg, smerte, bekymring, fortvivlelse og afmagt? Hvor går vi hen med vores taknemmelighed, når glæden er så stor, at vi dårligt kan rumme den?

85

Det er her, bønnerne har sin funktion.

I bønnerne delagtiggør vi Gud i vores liv og bærer alt det, der ikke står i vores magt, frem for ham i troen på, at han bærer med. At han sørger over vores sorg, smertes over vores smerte og glædes over vores glæde. Det fjerner måske ikke
90 smerten og sorgen eller giver os nogen garanti for, at glæden varer ved – men det kan sætte os i stand til at rumme, hvad livet bringer os, fordi vi ved, at vi ikke står alene.

95 Selvfølgelig hverken kan eller skal man undgå, at bønnerne *også* indeholder et ønske. Det er simpelthen ikke muligt andet.

Vi kender det fra vores almindelige liv med hinanden. Ethvert menneskeligt samvær rummer et ønske – en udtalt bøn: Tag mig for gode varer, skub mig
100 ikke udenfor, lad mig få lov til at være med.

Og når vi i bønnens form bærer vores bekymringer, frygt og sorg frem for Gud, er det selvfølgelig i håb om, at den må blive taget fra os. Ønsket ligger der –
105 udtalt eller udtalt – det kan ikke være anderledes.

Men den del af bønne, der handler om at få vores ønsker opfyldt, beder vi i vores eget navn. Beder vi samtidig *i Jesu navn*, rummer bønne noget mere.

110 Der findes to vigtige bønner, som vi kender fra Jesus selv. Den ene er Fadervor, som de fleste af os nok kender – og den anden er den bøn, han i angst beder i Gethsemane Have, aftenen før han bliver korsfæstet. Den lyder i al sin korthed: ”Min fader, hvis det er muligt, så lad dette bæger gå mig forbi. Dog, ikke som jeg vil, men som du vil”.

115 Her bliver bønnens dobbelthed tydelig: På den ene side ønsket om at blive fritaget for smerten, på den anden side overdragelsen af det, man ikke magter, i Guds hånd.

120 Og den samme bøn indeholder Fadervor, når vi siger ”ske din vilje” ... og det er i virkeligheden den sværeste bøn, der findes.

Det er så vigtigt for os at føle, at vi har magt over tilværelsen – at vi har kontrol over situationen. Men når vi beder: ”ske din vilje”, erkender vi, at vi overhovedet
125 ikke har magt over noget af det, der virkelig betyder noget.

Når vi beder ”ske din vilje”, ser vi tilværelsen i øjnene – med alt, hvad den rummer af fortræffeligheder og fortrædeligheder – men vi beder ikke om at måtte slippe *væk* fra verden, vi beder om hjælp til at leve i den. Og det kan vi
130 bede om i Jesu navn.

Amen.

Kilde
135 Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags

5. søndag efter påske, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kristian-tvillings-praediken-5-sondag-efter-paske>

145

150

155

160

165

170

175